

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 35/2023-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, IČO 35 943 882, v mene ktorej koná JUDr. Michal Mandzák, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tost 6/2022 z 11. mája 2022 a konaniu, ktoré mu predchádzalo, a proti rozhodnutiu Špecializovaného trestného súdu z 11. júla 2022 v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 7 T 1/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na vydanie dočasného opatrenia **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) v záhlaví označenými rozhodnutiami všeobecných súdov, a to (i) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) o námietke zaujatosti podanej sťažovateľom 21. februára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a (ii) rozhodnutím špecializovaného súdu z 11. júla 2022 o nariadení hlavného pojednávania v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 7 T 1/2022 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu, resp. aby zrušil napadnuté rozhodnutie špecializovaného súdu. Tiež sa domáha, aby ústavný súd dočasným opatrením podľa § 130 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde

Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zakázal špecializovanému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 1/2022 vykonávať hlavné pojednávanie, a to až do rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej doplnení z 9. a 13. januára 2023 a jej príloh vyplýva, že na špecializovanom súde pod sp. zn. 7 T 1/2022 sa proti sťažovateľovi a ďalším obvineným vedie trestné konanie, pretože sa podľa obžaloby mali dopustiť viacerých trestných činov. Podaním z 21. februára 2022 uplatnil sťažovateľ námietku zaujatosti proti členovi senátu JUDr. Hrubalovi odôvodnenú hlavne jeho vzťahom k obhajcovi sťažovateľa JUDr. Mandzákovi, ktorý je v disciplinárnom konaní vedenom na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 32 D 15/2021 procesnou protistranou (obhajcom stíhaného sudcu JUDr. Trubana, pozn.) namietaného sudcu (ten je jedným z navrhovateľov, pozn.). Uznesením z 25. februára 2022 špecializovaný súd rozhodol, že sudca JUDr. Hrubala nie je vylúčený z úkonov trestného konania vo veci sťažovateľa, a následnú sťažnosť sťažovateľa najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Pred vydaním napadnutého uznesenia sťažovateľ 25. marca 2022 uplatnil námietku zaujatosti proti všetkým členom senátu najvyššieho súdu (JUDr. Kliment, JUDr. Štíft, JUDr. Hatala), ktorú odôvodnil tým, že (i) sudcovia budú posudzovať dôvod zaujatosti proti sudcovi JUDr. Hrubalovi, za ktorý im bola vyvedená spoločná zodpovednosť nálezom č. k. III. ÚS 435/2021 z 30. septembra 2021, teda hrozí „kontaminovanie“ ich rozhodovania obhajobou vlastného postupu, a že (ii) v senáte 5 To sú „úzke kolegiálne vzťahy, s dôrazom na blízky príbuzenský vzťah riadiaceho člena senátu a ďalších dvoch členov senátu, čo odôvodňuje aj námietku zaujatosti z dôvodu pomeru k prokurátorovi.“.

3. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že predseda senátu najvyššieho súdu JUDr. Kliment oznámil svoju zaujatosť a uznesením č. k. 4 Ndt 7/2022 z 13. apríla 2022 bolo rozhodnuté, že je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vo veciach sťažovateľa a spol. vedených pod sp. zn. 5 Tost 6/2022 a 5 Tost 7/2022. O sťažnostiach obvinených rozhodoval senát 5 T so sudcom JUDr. Klemaničom v zmysle rozvrhu práce najvyššieho súdu. Senát nekonal o námietke sťažovateľa z 25. marca 2022 vznesenej proti predsedovi senátu a členom senátu vzhľadom na vylúčenie JUDr. Klimenta a na to, že proti JUDr. Hatalovi a JUDr. Štíftovi bola námietka odôvodnená len procesným postupom v inej veci a inými dôvodmi, ako je uvedené v § 31 Trestného poriadku. Existencia vzťahu alebo pomeru sudcu k predmetnej veci alebo osobám obvinených ani obhajcov takého charakteru alebo intenzity, že by nebol mohol rozhodovať nezávisle a nestranne, podľa najvyššieho súdu nebola v tomto prípade preukázaná. Prvostupňový súd sa podľa najvyššieho súdu plne vysporiadal s námietkami obvinených, konkrétnymi skutočnosťami vyvracal ich opodstatnenosť, s poukazom na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) správne rozhodol a rozhodnutie náležite odôvodnil. Pre splnenie podmienok vylúčenia sudcu by museli existovať objektívne a subjektívne skutočnosti, ktoré by sudcovi JUDr. Hrubalovi bránili ďalej konať v rámci daného trestného konania, čo v prípade obvinených nebolo splnené.

4. Sťažovateľ podal na špecializovanom súde podnet na odmietnutie obžaloby, pretože nepriaznivý zdravotný stav mu neumožnil riadne vykonať procesný úkon podľa § 208 Trestného poriadku, teda záverečné preštudovanie spisu. Na podnet reagoval špecializovaný súd vydaním napadnutého

rozhodnutia, ktorým podľa § 244 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku nariadil hlavné pojednávanie na október až december 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Vo vzťahu k prípustnosti ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukazuje na nález č. k. III. ÚS 105/2011 zo 14. júna 2011 a rozsudok ESLP vo veci Petriková proti Slovensku z 25. 11. 2021, z ktorých odvodzuje, že v prípade okolností indikujúcich zaujatosť sudcov by ústavný súd napriek zásade subsidiarity mal zasiahnuť a zabezpečiť tak materiálnu ochranu ústavných práv sťažovateľa. Hlavným dôvodom je efektívnosť konania a naplnenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Konanie so sudcom, ktorý nie je nestranný, je postihnuté takou závažnou vadou, ktorá sama osebe odôvodňuje opakovanie súdneho konania od začiatku. Nejde o jedno z čiastkových pochybení, ktoré by až v súhrne s inými vytvárali dôvod na konštatovanie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie. Tieto úvahy sa vzťahujú aj na napadnuté rozhodnutie špecializovaného súdu, ide o rozhodnutie v rámci predbežného pojednania obžaloby, nie je proti nemu prípustná sťažnosť, neodôvodňuje sa, čím sa zvyšuje priestor na svojvoľnosť. Systém opravných prostriedkov (odvolanie, dovolanie) neumožňuje zohľadniť túto procesnú vadu vrátením veci do prípravného konania, čo je výlučný spôsob, akým by sťažovateľ mohol uplatniť nápravu svojich práv podľa § 208 Trestného poriadku. Ústavný súd v náleze č. k. IV. ÚS 49/2011 z 25. mája 2011 už preskúmaval ústavnú udržateľnosť takéhoto rozhodnutia.

6. Napadnuté uznesenie je ústavne neudržateľné, najvyšší súd svojvoľne posúdil námietku zaujatosti týkajúcu sa JUDr. Hrubalu, relevantným spôsobom neodpovedal na námietky sťažovateľa. Nie sú splnené kritériá objektívneho testu a náležitého odôvodnenia podľa rozhodnutí ESLP, je fakticky neobhájiteľné, aby JUDr. Hrubala ako procesná protistrana bol s ohľadom na objektívny test nestranný, významná je časová súvislosť týchto konaní z dôvodu dátumov nariadených pojednávaní. Najvyšší súd vôbec relevantným spôsobom nereagoval na námietku zaujatosti vznesenú proti sudcom JUDr. Štíftovi a JUDr. Hatalovi. Dôkazom o ústavnej neudržateľnosti je postup JUDr. Hrubalu, ktorý napriek závažnej procesnej vade neodmietol obžalobu, ale nariadil hlavné pojednávanie.

7. V doplnení ústavnej sťažnosti sťažovateľ rozšíril argumentáciu vzťahujúcu sa na sudcu JUDr. Štífta, ktorý v inej trestnej veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5 Tost 28/2022 oznámil v novembri 2022 dôvody možnej zaujatosti pre existenciu príbuzenského vzťahu (starí rodičia boli súrodenci, pozná sa s jeho rodičmi a s ním, tykajú si, má jeho číslo, stretávajú sa náhodne, resp. v rámci udalostí ako pohreb rodinného príslušníka, pozn.) s advokátom [REDAKOVANÉ], ktorý zastupoval [REDAKOVANÉ] ako svedka aj v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi (pôvodne bol spoluobvineným, neskôr došlo k jeho vylúčeniu na samostatné konanie, čoho súladnosť sťažovateľ spochybňuje, pozn.). Záujem [REDAKOVANÉ] a sťažovateľa možno považovať za protichodný. Sudca JUDr. Štíft, ktorý v trestnej veci viackrát rozhodoval, mal sám oznámiť ako preventívne opatrenie existenciu príbuzenského vzťahu. Z dôvodu nedostatku objektívnej nestrannosti mal byť z konania vylúčený. Ústavnému súdu nebráni to, že sťažovateľ nenamietal zaujatosť tohto sudcu, aby sa zaoberal posúdením jeho nestrannosti. Advokát [REDAKOVANÉ] je spájaný aj s kauzou tzv. nákupu strieborných mincí, ktorá

má priamy súvis s vecou sťažovateľa a za ktorej medializáciu tento advokát kritizoval právneho zástupcu sťažovateľa. Sudca JUDr. Štíft tak rozhodol v kauze, v ktorej existujú dôvodné podozrenia z manipulácie trestného konania (inštruovania [REDAKOVANÉ] v prípravnom konaní) a nákupu strieborných mincí, do ktorých je zapojený jeho príbuzný. Sťažovateľ napokon upriamuje pozornosť na mediálne vyjadrenie sudcu JUDr. Hrubalu o neakceptovaní práceneschopnosti ako dôvodu na odmietnutie obžaloby, ale v prejednávanej veci tak predseda senátu nepostupoval, čo nie je možné vysvetliť inak ako jeho zjavnou zaujatosťou.

8. Vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu špecializovaného súdu sťažovateľ uvádza, že boli splnené podmienky na odmietnutie obžaloby, a reprodukuje časť jeho stanoviska k obžalobe z 10. marca 2022 s námietkami o nepriaznivom zdravotnom stave v rozhodnom čase, ktorý mu neumožňoval riadne vykonať úkon podľa § 208 Trestného poriadku. Z judikatúry najvyššieho súdu však vyplýva, že pre odmietnutie obžaloby postačuje, ak právo vyplývajúce z § 208 Trestného poriadku nemohol využiť čo i len obhajca. Vo vzťahu k obom napadnutým rozhodnutiam poukázal sťažovateľ na jeho prípadnú analogickú situáciu v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 16/2022.

9. Návrh na dočasné opatrenie sťažovateľ odôvodnil hroziacou závažnou ujmom v dôsledku vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia spočívajúcou vo vykonaní hlavného pojednávania s možnosťou meritórneho rozhodnutia bez toho, aby využil základné procesné právo podľa § 208 Trestného poriadku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie v bode 1 označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu o zamietnutí sťažnosti proti rozhodnutiu o nevyhlásení sudcu a konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, ako aj napadnutým rozhodnutím špecializovaného súdu o nariadení hlavného pojednávania. Sťažovateľ napriek skutočnosti, že je zastúpený advokátom, neuviedol vo vzťahu v namietanému postupu najvyššieho súdu v označenom konaní žiadnu argumentáciu, preto ústavný súd preskúmal len výsledok konania vedeného pod sp. zn. 5 Tost 6/2022, teda napadnuté uznesenie z 11. mája 2022.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 47 ods. 2 charty napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

11. Sťažovateľove námietky možno zhrnúť ako (i) nestotožnenie sa so záverom o nevyhlásení sudcu JUDr. Hrubalu z rozhodovania, pretože z objektívneho hľadiska nie je neustranným sudcom, (ii) námietku nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia a (iii) nereagovanie na námietku zaujatosti z 25. marca 2022 smerujúcu proti sudcom najvyššieho súdu, ktorú sťažovateľ doplnil vo vzťahu k sudcovi najvyššieho súdu JUDr. Štíftovi o skutočnosti týkajúce sa advokáta [REDAKOVANÉ].

12. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd

spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (m. m. III. ÚS 227/2016, II. ÚS 187/2012, II. ÚS 356/2016, I. ÚS 665/2016, I. ÚS 288/2019, IV. ÚS 374/2020). Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

13. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07). Ústavný súd, ako aj EŠLP považujú právo na spravodlivé súdne konanie za „výsledkové“, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok (obdobne III. ÚS 33/04, IV. 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016).

14. Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených. V prebiehajúcom trestnom konaní, resp. v konaní, ktoré bolo iba začaté, možno i prípadné protiústavné procesné vady napraviť v rámci celého konania obvyklým a zákonom predvídateľným spôsobom, a to predovšetkým samotnými všeobecnými súdmi. Uvedená právomoc všeobecných trestných súdov predchádza právomoci ústavného súdu, a to s výnimkami odňatia osobnej slobody väzbou, prípadne generálneho majetkovo-invazívneho opatrenia (zaistenie majetku obvineného), resp. prieskumu porušenia základných práv rozhodnutiami a opatreniami v trestnom konaní proti osobám, ktoré nie sú v tomto konaní obvinenými.

15. Zákonné predpoklady na ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy v priebehu trestného konania vytvárajú príslušné ustanovenia Trestného poriadku. Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku sa prieskumná právomoc odvolacieho súdu vzťahuje nielen na zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ale aj na správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, lebo boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby. Skutočnosť, že vo veci konal alebo rozhodol sudca, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, predstavuje ako podstatná chyba konania aj samostatný dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

16. Sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť možno v tomto momente hodnotiť ako predčasne podanú, pretože prípadnú zaujatosť zákonného sudcu, resp. člena senátu najvyššieho súdu môže ešte namietať v rámci riadnych, resp. mimoriadnych opravných prostriedkov, pričom trestné konanie pred špecializovaným súdom je na začiatku, prebieha dokazovanie na hlavnom pojednávaní, teda je ešte pred rozhodnutím súdu prvého stupňa o obžalobe. Z týchto dôvodov ústavný súd nepovažuje argumenty o efektívite a naplnení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov za príliš presvedčivé. Sťažovateľom opísané okolnosti indikujúce namietanú zaujatosť označených sudcov nevyklúčujú uplatnenie zásady subsidiarity, a to ani so zreteľom na odôvodnenie nálezu č. k. III. ÚS 105/2011 zo 14. júna 2011 a rozsudku ESLP vo veci Petriková proti Slovensku (ktoré sa týkalo špecifickej okolnosti rozdielnych rozhodnutí senátov ústavného súdu o dôvodoch vylúčenia tej istej sudkyne ústavného súdu), a preto ústavný súd nepovažoval za potrebné vecne skúmať napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (podobne I. ÚS 470/2021, I. ÚS 335/2022, III. ÚS 508/2022).

17. Z dôvodu sťažovateľom spomínaného oznámenia sudcu JUDr. Štífta v inej trestnej veci ústavný súd nepovažuje za potrebné vyjadrovať sa k nestrannosti tohto sudcu, pretože by tým zasahoval do právomoci všeobecného súdu. Sťažovateľa s jeho žiadosťou o posúdenie nestrannosti tohto sudcu ústavný súd odkazuje na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4 Ndt 20/2022 z 30. novembra 2022, ktorým bolo rozhodnuté o predmetnom oznámení sudcu JUDr. Štífta. Okolnosti uvedené v odôvodnení rozsudku ESLP vo veci Koulias proti Cypru, č. 48781/12 z 26. 5. 2020 sa odlišujú od okolností tejto veci, pretože tu namietané rozhodnutie sa netýka veci samej, ale iba čiastkovej otázky vylúčenia sudcu (člena senátu) súdu, ktorý rozhodoval o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o nevyklúčení sudcu konajúceho o obžalobe. Nešlo teda priamo o rozhodovanie o trestnom obvinení (o vine a treste), od ktorého sa odvíja aplikovanie záruk podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Námietky sťažovateľa teda nemieria k výsledku trestného konania.

18. Táto sťažovateľova námietka bola navyše ústavnému súdu predložená bez toho, aby bola predmetom rozhodovania pred všeobecnými súdmi, čo obvykle znamená neprípustnosť takéhoto druhu námietok. Samotnú okolnosť, že v inej trestnej veci (6 mesiacov po vydaní napadnutého uznesenia) sudca JUDr. Štíft preventívne oznámil možný dôvod zaujatosti z dôvodu vzdialenejšieho príbuzenského vzťahu k advokátovi osoby, ktorá vystupovala v prípravnom konaní so sťažovateľom ako obvinený a ktorá po vylúčení na samostatné konanie vystupuje ako svedok, ústavný súd nepovažuje za dostatočný dôvod na neuplatnenie zásady subsidiarity.

19. V prípade sťažovateľa ústavný súd nezistil také okolnosti (výnimky), ktoré by odôvodňovali ingerenciu ústavného súdu a uplatnenie jeho právomoci v uvedenom štádiu trestného konania, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti pre jej neprípustnosť, t. j. podľa § 132 ods. 2 a § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 47 ods. 2 charty napadnutým rozhodnutím špecializovaného súdu:

20. Trestná vec sťažovateľa sa v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu nachádzala v štádiu 5 mesiacov po podaní obžaloby pred prvostupňovým súdom rozhodujúcim vo veci. Za takejto situácie špecializovaný súd, ktorému bola podaná obžaloba, je povinný skúmať

ústavnosť a zákonnosť konania predchádzajúceho podaniu obžaloby, a to tiež so zreteľom na dodržanie základných práv a slobôd v prípravnom konaní. Právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi aj v ďalšom jeho štádiu uplatniť práva na spravodlivé súdne konanie a na obhajobu právne účinným spôsobom, a tak sa brániť, či už vznesenému obvineniu, alebo podanej obžalobe, ale rovnako aj postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu, v ktorom sťažovateľ badá porušenie svojich práv (napr. postupom špecializovaného trestného súdu pri akceptácii obžaloby, resp. postupom predsedu konajúceho senátu a pod.). O podstate námietok sťažovateľa v tejto časti ústavnej sťažnosti bude v konečnom dôsledku príslušný rozhodovať ešte iný orgán verejnej moci (odvolací súd a aj to iba v prípade, ak by sťažovateľ nebol v predmetnom trestnom konaní oslobodený, pozn.).

21. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že ústavná sťažnosť má byť podávaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Právomoc ústavného súdu sa uplatní až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hrozacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (porovnaj IV. ÚS 574/2022).

22. K odkazu sťažovateľa na právne závery ústavného súdu vyslovené v jeho rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 49/2011 je potrebné dodať, že toto rozhodnutie bolo ojedinelým v inak konštantnej judikatúre ústavného súdu (IV. ÚS 307/09, IV. ÚS 312/2010, IV. ÚS 153/2013) plne akceptujúcej princíp subsidiarity (porov. I. ÚS 236/2016) a zároveň predmetné rozhodnutie nie je ani v plnom rozsahu aplikovateľné na skutkovú situáciu sťažovateľa. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti v konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. IV. ÚS 49/2011 bola otázka, či v prípade, ak predseda senátu dospel k záveru, že obžalobu je potrebné predbežne prejednať, a preto aj nariadil verejné zasadnutie, ktorého predmetom bolo predbežné prejednanie obžaloby, došlo v priebehu tohto verejného zasadnutia k porušeniu práv sťažovateľa, keď sťažovateľovi ani jeho obhajcom nebolo udelené slovo na konečné návrhy a sťažovateľovi nebolo umožnené mať posledné slovo.

23. Sťažovateľ v zásade len citoval znenie svojho podania pred špecializovaným súdom a stručne namietal rozpor so zásadou legitímnych očakávaní, keď špecializovaný súd nerozhodol o odmietnutí obžaloby napriek tvrdenému splneniu zákonných podmienok na taký postup a napriek judikatúre najvyššieho súdu. Sťažovateľove námietky v konaní pred ústavným súdom však smerujú k tomu, aby mu bolo umožnené reálne uplatnenie práva podľa § 208 Trestného poriadku. V podstate od ústavného súdu žiada preskúmanie záveru všeobecného súdu, či postup orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní zodpovedal zákonu. Sťažovateľ sa domáhal rozhodnutia podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, teda odmietnutia obžaloby, a od ústavného súdu žiada, aby sám vyslovil záver, že zo strany orgánov činných v trestnom konaní išlo o takú závažnú procesnú chybu, ktorú špecializovaný súd mal napraviť.

24. Vzhľadom na okolnosti veci nejde o taký mimoriadny prípad, ktorý by odôvodňoval vecné preskúmanie napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu podľa § 244 ods. 1 Trestného poriadku, a teda odklon od ustáleného názoru na možnosti ústavného prieskumu rozhodnutí vydávaných v jednotlivých procesných štádiách trestného konania pred jeho právoplatným skončením. Fakticky sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vstúpil do právomoci všeobecného súdu ako opravná inštancia.

Ak sám sťažovateľ upriamoval pozornosť na judikatúru najvyššieho súdu, ústavný súd podotýka, že jej súčasťou je aj uznesenie č. k. 1 TdoV 11/2015 z 12. júna 2016, ktoré sa zaoberá nemožnosťou obhajoby preštudovať spis na konci vyšetrovania a možnosťou nápravy tohto nedostatku v ďalšom priebehu konania.

25. Keďže spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy až po právoplatnom skončení trestného konania, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti ako predčasnú z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

26. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu sťažovateľa na vydanie dočasného opatrenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu